

Pohjoismaiden piispainkokouksen paimenkirje

Jumalalle vihitty elämä

Euroopan pohjoisissa hiippakunnissa

15.11.2015

Paavi Franciscus antoi 21.11.2014 julistuksen Jumalalle vihityn elämän vuodesta kirkossa. Vuosi alkoi 30.11.2014 ja päättyi 2.2.2016. Me, Pohjolan piispat, haluamme tästä syystä kääntyä hiippakunnissamme toimivien sisartemme ja veljiemme puoleen ja erityisesti kaikkien niiden puoleen, jotka ovat jollakin tavalla kiinnostuneita Jumalalle vihitystä elämästä sen eri muodoissa, ja lausua jotakin Jumalalle vihityn elämän paikasta ja tehtävästä katolisessa kirkossa. Me tunnemme myös vastuun tuoda tätä teemaa lähelle katolisia uskoviamme, sillä ikävä kyllä on tosiasia, että Jumalalle vihityn elämän läsnäolo samoin kuin ymmärrys ja kiinnostus sitä kohtaan näyttää heikkenevän katolilaisten keskuudessa: Monet sääntökunnistamme eivät enää toimi maissamme tai ovat vähällä sulkea talonsa jälkikasvun puuttumisen takia. Yksi on kuitenkin varma: Jumalalle vihityllä elämällä on aina paikka kirkossa. Se voi kuitenkin kukoistaa vain siellä, mistä löytyy aitoa uskoa. Tätä taustaa vasten haluamme kutsua teitä kaikkia yhdessä meidän kanssamme mietiskelemään Jumalalle vihityn elämän tehtävää kirkossa.

Vaikka Jumalalle vihitty elämä ei nykyisessä muodossaan ulotukaan aivan kirkon alkuun eikä se ole osa kirkon hierarkkista rakennetta, se kuuluu silti järkkymättömästi kirkon elämään ja pyhyteen (vrt. Lumen gentium, 44). Kun käytämme sanaa ”kutsumus” myös kutsumuksesta Jumalalle vihittyyn elämään, se tarkoittaa, että Jumala vaikuttaa Jumalalle vihittyyn elämään kutsumisessa. Se ei siis ensi sijassa ole jotakin sellaista, mitä kirkko historiassaan olisi keksinyt voidakseen ratkaista tiettyjä ongelmia.

Kirkkolaki määrittelee Jumalalle vihityn elämän seuraavalla tavalla: ”Evankelisten neuvojen tunnustamisen kautta vihitty elämä on pysyvä elämänmuoto, jossa uskovat Pyhän Hengen toiminnan vaikutuksesta ja Kristusta läheisesti seuraten omistautuvat täydellisesti Jumalalle, jota rakastetaan kaikkein eniten, niin että he hänen kunniakseen, kirkon rakennukseksi ja maailman pelastukseksi uudella ja erityisellä tavalla

omistettuina saavuttaisivat Jumalan valtakunnan palveluksessa täydellisyiden rakkaudessa ja julistaisivat kirkossa loistavina merkkeinä taivaan kirkkautta” (CIC, kaanon 573 § 1).

Olemme suuressa kiitollisuudenvelassa sääntökuntayhteisöillemme ja kaikille Jumalalle vihityille henkilöille siitä mittaamattomasta panoksesta, jonka he ovat antaneet kirkolle myös täällä meidän luonamme. Haluamme kuitenkin jo tässä korostaa, ettei pastoraalinen tai karitatiivinen palvelus – kuinka tärkeää se onkin – ole Jumalle vihityn elämän ydin. Sen ydin on Jumalalle vihitty elämä itse, siis elämä, jonka keskipisteenä on Jumala ja joka on peilikuva iankaikkisesta elämästä. Jumalalle vihittyjen henkilöiden tulisi kaikessa epätäydellisyydessäänkin heijastaa elämässään uutta elämää Kristuksessa – Kristuksessa, joka täällä maan päällä eli kokonaan ja jakamattomasti taivaallista Isäänsä varten. Jumalalle vihittyjen tulisi tehdä Kristuksen seuraamisessa näkyväksi se elämä, jonka kaikki ovat saaneet kasteessa.

Pyhä paavi Johannes Paavali II antoi meille joitakin tärkeitä ajatuksia Jumalalle vihitystä elämästä apostolisessa kirjeessään “Orientale Lumen” (2.5.1995). Voimme löytää niistä paljon inspiraatiota.

Sillä, miten me ymmärrämme Jumalalle vihityn elämän, on juurensa Lähi-Idässä. Tätä elämänmuotoa ei itäisessä traditiossa pidetä erityisenä kutsumuksena erityistä kristittyjen ryhmää varten, vaan ennemminkin merkkinä, jota kohti kaikki kastetut voivat kääntyä. Tällä tavalla luostarista tulee profeetallinen paikka, jossa luomakunta on todellista Jumalan ylistystä, rakkauden käsky toteutuu ja siitä tulee inhimillisen olemassaolon ihanne. Luostarielämä oli aina idän kirkkojen sielu. Luostareissa kristillinen elämä kehittyi kaikessa kauneudessaan, rikkaudessaan ja hedelmällisyydessään.

Idän traditiossa luostarielämä on pysynyt yhtenäisenä, kun taas lännessä on kehittynyt erilaisia apostolisen elämän muotoja. Se on kehittynyt täällä hyvin monimuotoisesti. Luostariyhteisöt syntyivät erakkoelämästä. Myöhemmät Jumalalle vihityn elämän muodot ovat milloin tavoitelleet entistä suurempaa ankaruutta tai syvällisyyttä, milloin taas halunneet antaa vastauksia konkreettiseen ahdinkoon tai uusiin pastoraalisiin tarpeisiin.

Kuvatessaan luostarielämän olemusta paavi Johannes Paavali II toteaa, että se jännittyy kahden navan, Jumalan sanan ja eukaristian, väliin. Luostarielämä kehittyy tässä jännityskentässä, joka johtaa meitä yhä syvempään Jumalan tuntemiseen. Tällä ei tarkoiteta älyllistä teologista tietämystä vaan hengellistä tuntemista, joka muuttaa Jumalalle vihityn henkilön yhä enemmän Kristuksen kuvan kaltaiseksi. Herran ilmoituksesta Tabor-vuorella tulee näin ikoni

kristityn muuttumisesta. Tämä samankaltaistuminen Kristuksen kanssa on luostarielämän varsinainen päämäärä. Se on syy siihen, että luostarielämästä on tullut kristillisen elämän symboli ja luostareista on tullut koko kirkon hengellisiä keskuksia.

Näistä Jumalalle vihityn elämän alkuajoista lähtien miehet ja naiset, jotka on kutsuttu evankelisten neuvojen mukaiseen elämään, ovat vihkiytyneet Herralle erityisellä tavalla: he seuraavat Kristusta, joka itse eli neitseellisesti ja köyhänä (vrt. Matt. 8:20; Luuk. 9:58) ja joka kuuliaisuudellaan ristinkuolemaan asti (vrt. Fil. 2:8) lunasti ja pyhitti ihmiset (vrt. Vatikaanin II kirkolliskokous, *Perfectae Caritatis*, 1). Vihityssä elämässä Kristukseen uskovat tekevät Pyhän Hengen liikkeelle panemina päätöksen seurata Kristusta kiinteämmin, antautua Jumalalle, jota he rakastavat yli kaiken, sekä kuvata ja julistaa kirkossa tulevan maailman kirkkautta pyrkimällä täydellisempään rakkauteen Jumalan valtakunnan palveluksessa (vrt. KKK 916).

Perinteisesti sääntökunniksi tai kongregatioiksi kuvatuissa yhteisöissä elämisen lisäksi on myös uusia tai uudelleen löydettyjä Jumalalle vihityn elämän muotoja. Apostolien ajoista lähtien Herra on kutsunut kristittyjä neitsyitä liittymään vain häneen suuremmissa sydämen, ruumiin ja hengen vapaudessa (vrt. 1. Kor. 7:34-36; KKK 922). Tämä elämänmuoto kokee nykyään uutta kukoistusta ja tarjoaa siten perinteisen sääntökuntaelämän rinnalla mahdollisuuden seurata Kristusta kiinteästi.

Muita mahdollisuuksia tarjoavat myös apostolisen elämän yhteisöt, jotka liittävät miehiä ja naisia, aviopareja ja perheitä yhä tiiviimmin Kristukseen uudenlaisten yhteisömuotojen avulla, jotta he voisivat todistaa hänestä uudella tavalla.

Toteamme vielä suuresti iloiten, että myös reformaation kirkoissa monet veljemme ja sisaremme osoittavat ymmärrystä ja kiinnostusta sääntökuntaelämää kohtaan ja että joissakin reformaation kirkoissa on esimerkiksi perustettu luostareita.

Haluaisimme korostaa kuitenkin myös jokaisen uskovan kutsumusta pyhyyteen, niin kuin Vatikaanin II kirkolliskokous selvästi ilmaisee dogmaattisen kirkkokonstituution 5. luvussa. Paavali kirjoittaa Ensimmäisessä kirjeessä tessalonikalaisille (4:3): ”Jumalan tahto on, että te pyhitytte.” Apostoli Pietari puhuu siitä, että meidät on kutsuttu osallisuuteen jumalallisesta luonnosta (vrt. 2. Piet. 1:4). Ja Jeesus sanoo Vuorisaarnassa: ”Olkaa siis täydellisiä, niin kuin teidän taivaallinen Isänne on täydellinen” (Matt. 5:48). Lopulta meidän on vielä muistettava uusi käsky, jonka Kristus antoi meille uudessa liitossa: ”Minun

käskyne on tämä: rakastakaa toisianne, niin kuin minä olen rakastanut teitä” (Joh. 15:12). Nämä ja monet muut raamatunkohdat on tarkoitettu meille kaikille, sillä kasteessa meistä on tullut Jumalan adoptioimia poikia ja tyttäriä ja olemme saaneet sydämiimme Pojan Hengen (vrt. Gal. 4:6).

Kirkon hengellinen uudistuminen voi tapahtua vain, jos me – Pyhän Hengen innoittamina – avaudumme tälle totuudelle. Tässä mielessä meidän täytyy ymmärtää myös Jumalalle vihitty elämä kirkossa. Sen uudistuminen saa tukea kastettujen uskon uudistumisesta, aivan samoin kuin Jumalle vihityn elämän uudistuminen vaikuttaa uudistavasti kaikkien kastettujen pyhyiden kutsuun.

Laajemmin tämä tarkoittaa, että niin sääntökuntien jäsenten kuin muidenkin Jumalalle vihittyjen henkilöiden samoin kuin kaikkien kastettujen on yhä suuremmassa määrin arvostettava eukaristiaa, samoin kuin kaikkeinpyhimmän sakramentin palvontaa, pyhää Raamattua, kirkon hetkivalvelusta – eikä vähäisimpänä uutta rakkauden käskyä. Näin tapahtuu kirkon uudistuminen ja kirkko kykenee toteuttamaan uutta evankelioimista, jota pyhä paavi Johannes Paavali II kuvasi kirkon tärkeimmäksi tehtäväksi.

Haluamme tässä paimenkirjeessä kääntyä myös aivan erityisesti teidän puoleenne, Jumalalle vihityn elämän sisaret ja veljet. Te olette vihkieneet elämänne Kristukselle ja kirkolle. Tämä vihkiytyminen on suuri armo ja lahja kirkolle. Me kiitämme teitä kaikesta sydämestämme, että olette ottaneet vastaan kutsumuksenne ja elätte sitä todeksi sydäntenne alttiudella. Me tunnemme huolenne puuttuvasta jälkikasvusta ja yhteisöjenne tulevaisuudesta ikääntymisestä johtuen. Siksi tiedämme, että yhteiskunta kyseenalaistaa elämänmuotonne ja joskus kritisoi sitä. Mutta juuri tässä tilanteessa haluamme rohkaista teitä paavi Benedictus XVI:n sanoin hänen saarnassaan Herran temppeleintuomisen juhlanä vuonna 2013:

”Älkää liittykö niihin tuomiopäivän profeettoihin, jotka julistavat vihityn elämän päättymistä tai merkityksettömyyttä kirkossa meidän päivinäme; ennemminkin pukekaa yllenne Jeesus Kristus ja varustautukaa valon aseine, kuten pyhä Paavali kehottaa (vrt. Room. 13:11-14), pitäkää varanne ja olkaa valveilla!” Myös me pyydämme: Olkaa valveilla ajan merkeille. Te olette saaneet kutsumuksenne Jumalalta, te ette valinneet sitä itse: ”Ette te valinneet minua, vaan minä valitsin teidät” (Joh. 15:16). Tämän Jeesus sanoo teille myös tänään.

Kirkon, yhteiskunnan ja sääntökuntien nykyisessä tilanteessa me näemme suuren haasteen, joka koskee erityisesti teitä: Palatkaa aina uudestaan takaisin ensimmäiseen rakkauteenne. Vain intensiivisessä suhteessa Jeesukseen Kristukseen te löydätte voiman ja suunnan kulkea omaa tietänne – niin kuin

paavi Franciscus sanoo vihityn elämän vuotta koskevassa apostolisessa kirjeessään 21.11.2014: “Odotan, että ‘herätätte maailman’, koska profeetallisuus on Jumalalle vihityn elämän tunnusmerkki...” (II, 2). Profeetta saa Jumalalta kyvyn tarkkailla historiaa, jossa hän elää, ja tulkita sen tapahtumia: hän on vartija, joka valvoo yöllä ja tietää, milloin aamu tulee (vrt. Jes. 21:11-12). Hän tuntee Jumalan, ja hän tuntee ihmisen, veljensä ja sisarensa. Hän kykenee erottelemaan asioita ja syyttämään julkisesti synnin pahuutta ja epäoikeudenmukaisuuksia, sillä hän on vapaa, sillä hänen ei tarvitse vastata kenellekään muulle herralle kuin Jumalalle eikä hänellä ole muita tarkoituksia kuin Jumalan. Profeetta on tavallisesti köyhien ja puolustuskyvyttömien puolella, koska hän tietää, että Jumala itsekin on heidän puolellaan.

Me kannustamme kaikkia Jumalalle vihittyjä henkilöitä elämään lähetystehtävänsä edelleenkin iloiten ja autenttisesti, niin että he voisivat tulla toisille innoituksen lähteiksi ja seuraamisen esimerkeiksi.

Käännymme myös erityisesti nuorten ihmisten puoleen, jotka ovat uskoon juurtuneita ja aktiivisia; usein he elävät uskoaan todeksi ja puolustavat sitä suurella innolla, tosin yhä vielä etsivät sitä konkreettista tapaa, jolla he voisivat antaa todistuksen uskostaan. Nykyään tuntuu hyvin vaikealta tehdä ratkaisuja koko elämää varten, mutta me kannustamme nuoria ihmisiä mietiskelemään näitä asioita rukouksessa ja pyytämään papeilta ja Jumalalle vihityiltä henkilöiltä neuvoa ja ohjausta.

Kaikkia pappeja me kehotamme saamaan innoitusta pastoraalisessa työssään sekä Jumalalle vihityiltä henkilöiltä että uskovilta yleensä ja olemaan käytettävissä – siinä määrin, kuin Pyhä Henki antaa heille armolahjoja tätä varten – hengellisinä ohjaajina. Varmasti he huomaavat, että silloin myös monet ei-katolilaiset etsivät heitä halutessaan kasvaa uskossaan.

Lopuksi me kannustamme kaikkia uskovia rukoilemaan aivan erityisesti kutsumusten puolesta. Niin kuin kutsumukset syntyvät pääsääntöisesti todeksi eletyn uskon ympäristössä, tämä usko ilmenee myös sen kautta, että me luottaen Jumalan kaitselmukseen ja hyvyyteen osoitamme kiinnostusta ja kannamme vastuuta Jumalan valtakunnan kasvamisesta. Tällaisesta elävän uskon ja rukouksen ympäristöstä Jumala herättää myös tulevaisuudessa kutsumuksia Jumalalle vihittyyn elämään.

Pohjoismaiden piispainkokous